

**Verkondiging tijdens de kerkdienst in de Protestantse Gemeente Westervoort,
17-9-2017 – voorganger ds. Akke-Clara Thimm-Stelwagen**

Bijbelteksten: Psalm 111 en Lukas 17:11-19

De tekst van een bekend zondagsschoolliedje uit mijn tijd luidt:

*'Laten wij gaan zingen, want de gewone dingen,
zijn geen gewone dingen; het zijn Gods 'zegeningen'.*

Gemeente! Als je kunt zingen dat de **gewone dingen geen gewone dingen** zijn, maar Gods 'zegeningen' - als je dat kunt zingen, ben je God aan het loven en danken.

En dat: loven en danken, is niet vanzelfsprekend.

Er is immers zoveel ellende in de wereld om ons heen, dat we vaak geen redenen voor dank vinden. Televisiebeelden en berichten van orkanen, overstromingen, milieurampen, aanslagen, strijd tussen verschillende groepen mensen, vluchtelingen, dat motiveert ons misschien wel tot klagen of zelfs tot financiële bijdragen voor hulporganisaties zoals vrijdag giro 5152 voor St. Maarten.

Maar het is nog geen aanleiding tot lof en dank. Lof en dank zijn dus allesbehalve vanzelf-sprekend. Er zijn geen redenen voor. Of toch?

Laten we met elkaar vanochtend juist eens nadenken over **"de gave, geluk om te zetten in lof en dank."**

II.

We hoorden het verhaal over de **tien melaatsen**. Het is een vrij onbekend verhaal. Jezus is op reis naar Jeruzalem, de stad waar de tempel staat.

Een kleine groep vrouwen en mannen begeleiden Hem. Ook zijn twaalf discipelen zijn erbij.

Hun reis voert dwars door Samaria en Galilea. In één van de kleine dorpjes komen ze tien melaatse mannen tegen.

Melaatsheid is in de bijbel een verzamelnaam voor **allerlei huidziekten**, zoals eczeem, roos, uitslag of huidzwellingen.

Mensen geloofden dat melaatsheid een straf van God was. Het was een grote schande - onreinheid van de hoogste graad.

Daarom wordt in de reinigingsvoorschriften voor de priesters uitvoerig aandacht geschonken aan melaatsheid. Alleen een priester kon vaststellen of iemand rein of onrein, ziek of gezond is.

Wanneer de priester melaatsheid bij iemand vaststelde, dan waren de maatregelen rigoureuus: de zieke moest zijn kleren scheuren, zijn haren laten groeien en een baard laten staan, en hij moest afgezonderd leven. Zo kon hij de anderen niet besmetten met zijn ziekte, want alles wat hij aanraakte, werd onrein.

Zo gaat het dus ook met deze tien melaatse mannen. Ze zijn uitgestoten van de maatschappij, los van de eigen familie- en vriendenkring. Ze zwerven rond in afgelegen gebieden, wonen in grotten en vervallen huizen en leven van wat anderen aan voedsel op veilige afstand neerleggen.

Ze leven aan de rand van de dorpsgemeenschap. Ergens herinneren ze ons aan Aidspatiënten in onze tijd: men vreest hen, vermijdt hen en wijst beschuldigend met de vinger naar hen.

Tien melaatsen ontmoeten Jezus. Volgens de voorschriften moeten ze in de verte blijven staan, en waarschuwend roepen 'Onrein, onrein!'.

En zo blijven zij ook in de verte staan en ze smeken Jezus om medelijden. Ze hebben gehoord dat Jezus anderen genezen heeft.

Jezus gaat niet naar de mannen toe en raakt hen niet aan. Wil hij, met het oog op zijn reis naar de tempel, niet onrein worden?

Vanuit de verte zegt hij: 'Ga je aan de priesters laten zien'. Want de priesters kunnen hen gezond verklaren.

Stelt Jezus hun vertrouwen op de proef?

Zullen de melaatsen gezond worden, omdat ze Jezus geloven, omdat ze doen wat hij zegt?

Waarom volgen zij eigenlijk zijn advies op? Het heeft toch geen zin om naar de tempel te gaan, als melaatsen mogen ze er toch niet in. Wat bezielt hen, om te doen wat Jezus zegt? Misschien denken ze: 'Ach, baat het niet, dan schaadt het niet'. In ieder geval gáán ze, en onderweg worden ze rein, dat betekent hier: genezen. Er gebeurt een wonder.

Een mooi genezingsverhaal. Klaar.

Maar het verhaal eindigt hier niet! Het gaat verder. - En nu komt het: 'Één van hen, die zag dat hij genezen was, keerde terug'. Dit is een belangrijk moment.

Wat betekent het? Tien zieken worden genezen, één komt maar terug 'en loofde God met luide stem. Hij viel neer aan Jezus' voeten om hem te danken.' God loven en Jezus danken hangen dus samen.

Is alleen die ene dankbaar en de andere negen niet? Of zijn we dan te snel met onze conclusie?

1. Laten we in onze fantasie één van de negen genezen mannen de vraag stellen: "Waarom ga jij niet terug om Jezus te bedanken?"

Deze man zou misschien antwoorden:

"Toen ik in mijn dorp terugkeerde - genezen en wel, liep ik een paar andere melaatsen voorbij. Zij waren nog ziek en niet genezen. **Ik schaamde me** zo, omdat ik gezond ben en zij niet. Ik voel me schuldig. Hoe kan ik dan God danken, als ik geluk gehad heb terwijl anderen het nog zo moeilijk hebben?"

Wat moet je tegen zo iemand zeggen? Heeft hij niet gelijk?

Nee, ik denk dat je ondanks die ziekte van de anderen wel kunt **danken**, maar tegelijkertijd kun je en moet je misschien ook **klagen** - klagen namens en voor de ander. Als wij het goed hebben en elders zijn mensen die lijden onder de gevolgen van een verwoestende orkaan, is het misschien vreemd om te gaan danken voor onszelf, omdat het ons goed gaat. Toch kun je dat doen, en tegelijkertijd kun je en moet je misschien ook klagen - namens en voor al diegenen, die er ellendig aan toe zijn: in Sint Maarten, in Florida, in Nigeria en waar ook maar ter wereld.

Danken én klagen mag je bij God. - In de bijbel is opmerkelijk genoeg ruimte voor het bidden van lof- en klaagpsalmen. Samen met zieken kun je bij God over hun ziekte en de gevolgen daarvan klagen. Wie niet bij God kan klagen, die kan ook niet van harte danken.

2. "Waarom ga je niet terug om Jezus te bedanken?" Laten we die vraag aan een tweede ex-melaatse stellen. Hij zou kunnen antwoorden: "Het is een wonder! Ik ben genezen! Maar dat dat nu net gebeurde, terwijl wij bij Jezus waren, dat is puur **toeval**. Misschien hadden we last van hetzelfde virus, dat onder dezelfde omstandigheden bij allen toevallig tegelijkertijd geen invloed meer had. Moet ik nou daarvoor iemand bedanken? Ik zou niet weten wie."

Wat kunnen we daartegen inbrengen?

Danken is inderdaad niet een "must, er is geen noodzaak om te danken. Dank hoort juist vrijwillig en spontaan te zijn en niet omdat het nu eenmaal zo hoort.

3. De derde man van de negen genezen melaatsen zou op onze vraag kunnen antwoorden: "Ik ben Jood, lid van Gods volk. Natuurlijk ontfermt God zich over mij, daarvoor hoef ik Hem toch niet te danken?!".

Deze man vindt het **vanzelfsprekend** dat God zich over hem ontfermt. Hij schrijft de genezing helemaal aan God toe, niet aan Jezus. En hij vindt, dat hij er recht op heeft. En voor iets, waarop je recht hebt, hoef je niet te danken, vindt hij.

Hoe is dat met ons? Van hoeveel dingen om ons heen vinden wij ook, dat het vanzelfsprekend is en dat wij er recht op hebben?

Is het niet zo dat wij eerst ziek moeten worden, voordat we beseffen, wat voor geschenk gezondheid is?

Moeten we eerst opgesloten worden, om dankbaar te kunnen zijn voor onze vrijheid? Moet eerst het leven als christen bemoeilijkt of verboden worden, voordat wij merken hoe belangrijk ons geloof voor ons is?

4. Laten we als laatste nog één van de negen mannen vragen, waarom hij niet teruggegaan is om te danken.

Ik stel me voor, dat hij zegt: "Natuurlijk ben ik dankbaar, reusachtig dankbaar zelfs! Maar weet u, als melaatse heb ik altijd bij een minderheid gehoord. Wij vielen op en hoorden er niet bij. Ik heb er geen zin in, om nu weer **bij een minderheid** te horen, omdat ik openlijk mijn geloof en dankbaarheid laat zien. Ik wil er niet mee te koop lopen. Als gelovige, als christen ben ik dan weer een buitenstaander. Toch?"

III.

Beste mensen, gaat het ons vaak niet net zo? - En toch is het onze bijzondere taak om God te loven en Hem ter sprake te brengen in de wereld waarin we leven.

Zo zien we, dat hoewel deze negen mannen niet naar Jezus teruggaan, ze toch wel iets van dankbaarheid zouden kunnen voelen. Het is ook niet niks: genezing van melaatsheid staat in de bijbelse tijd praktisch gelijk aan een opstanding van de doden! Ze keren letterlijk weer terug naar de samenleving, ze horen er weer helemaal bij!

Toch is er natuurlijk een belangrijk **verschil**, tussen die **ene man** die terug komt, en de andere negen. Om dat verschil duidelijk te maken gebruiken we de uitdrukkingen 'dankbaar zijn' en '**dank terugbrengen** aan iemand'. In beide gevallen gaat het om dank.

De negen mannen zullen allemaal wel dankbaar zijn, maar ze brengen geen dank terug. Dit verhaal zegt: "dankbaarheid komt pas echt tot haar recht, wanneer ze teruggebracht wordt, namelijk aan Hem, die we dankbaar zijn.

Een mooi verhaal, klaar!

Maar nee, het verhaal van Lukas is **nóg niet uit**: hij heeft nog een verrassing voor ons in petto. Die ene, die terugkeert, blijkt een **Samaritaan** te zijn. Omdat dat zo uitdrukkelijk gezegd wordt, mogen we aannemen, dat de andere negen mannen Joden zijn.

Samaritanen en Joden hebben een gloeiende hekel aan elkaar. De Samaritanen worden door de Joden gezien als vreemdelingen, die onrein zijn en veracht dienen te worden. Waarschijnlijk is het hier de melaatsheid, de gezamenlijke ellende, die de mannen toch deed besluiten zich bij elkaar aan te sluiten. Juist de Samaritaan komt terug om Jezus dank te brengen.

Jezus zegt tegen de Samaritaan: 'Sta op en ga. Uw geloof heeft u gered!'.
Om God te loven en te danken kwam de Samaritaan terug. Daarin bestaat zijn geloof. Hij wist **geluk om te zetten in dankbaarheid aan God**.

Geloven is de gave, geluk om te zetten in dankbaarheid aan God. Dat geldt ook voor ons. Soms voelen we een vlaag van dankbaarheid, maar vergeten of weten niet, hoe we die kunnen vertalen. Hoe we die dank terug kunnen brengen.

Die dankbaarheid begint met de erkenning, dat de **gewone dingen inderdaad geen gewone vanzelfsprekende dingen** zijn, zoals het zondagsschoolliedje zegt, maar Gods' zegeningen.

Het zijn geschenken van God - geschenken, die we misschien helemaal niet verdiend hebben, waar we geen recht op hebben. We krijgen het zó maar! Dan is er tijd en reden tot lof en dank, voor liederen zoals Psalm 111 'Ik wil de Heer loven met heel mijn hart'. Of zoals gezang 704 'Dank, dank nu allen God, met hart en mond en handen'.

Ja, danken met hart en mond en handen - hoe doen we dat? Hoe ziet dat eruit? Daarbij gaat het om het terugbrengen van onze dank aan Diegene, van wie we het gekregen hebben. Onze Heer loven en danken, dat doe je met hart én mond én handen.

Amen.